

КОМІТЕТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України

вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008, www.rada.gov.ua

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

ВИСНОВОК

на проект Постанови Верховної Ради України «Про звіт Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань захисту майнових та немайнових прав внутрішньо перемішених та інших осіб, постраждалих від агресії Російської Федерації про виконану роботу», внесений народними депутатами України – членами Тимчасової спеціальної комісії Фроловим П.В. та іншими (всього 11 підписів) (реєстр. № 11346 від 17.06.2024)

Згідно з електронною резолюцією Голови Верховної Ради України Стефанчука Р.О. від 17 червня 2024 року (електронна картка документа (1591012) Комітет на засіданні 8 липня 2024 року (протокол № 198) розглянув проект Постанови Верховної Ради України «Про звіт Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань захисту майнових та немайнових прав внутрішньо перемішених та інших осіб, постраждалих від агресії Російської Федерації про виконану роботу», внесений народними депутатами України – членами Тимчасової спеціальної комісії Фроловим П.В. та іншими (всього 11 підписів) (реєстр. № 11346 від 17.06.2024), на відповідність оформлення та реєстрації вимогам закону, Регламенту Верховної Ради України та прийнятим відповідно до них нормативно-правовим актам.

Згідно з положеннями частини четвертої статті 93 Регламенту Верховної Ради України висновок комітету, до предмета відання якого належать питання регламенту, додається до висновку головного комітету та має бути поданий до головного комітету у 21-денний строк з дня отримання законопроекту, проекту іншого акта для надання висновку.

Відповідно до положень частин третьої та четвертої статті 3 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» тимчасова спеціальна комісія у визначений Верховною Радою України термін, але не пізніше як через шість місяців з дня її утворення, подає Верховній Раді України письмовий звіт про виконану роботу, а також підготовлені нею пропозиції щодо проектів актів Верховної Ради України, висновки, пропозиції та інші матеріали, які надаються народним депутатам України для ознайомлення. Термін звіту тимчасової спеціальної комісії

визначається Верховною Радою України у постанові про утворення відповідної комісії.

Питання про заслуховування звіту, висновків і пропозицій тимчасової спеціальної комісії відповідно до порядку, встановленого Законом України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», і в термін, визначений у постанові Верховної Ради України про утворення відповідної комісії, позачергово без голосування включається до порядку денного пленарних засідань Верховної Ради України наступного дня пленарних засідань після дня подання звіту, висновків і пропозицій та розглядається першим на пленарному засіданні (частина п'ята статті 3 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України»).

Верховною Радою України 21 грудня 2023 року було утворено Тимчасову спеціальну комісію Верховної Ради України з питань захисту майнових та немайнових прав внутрішньо переміщених та інших осіб, постраждалих внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України (далі – Тимчасова спеціальна комісія) та визначено строк діяльності – один рік з дня її утворення (Постанова Верховної Ради України № 3535-IX). Пунктом 8 цієї Постанови передбачено заслухати звіт Тимчасової спеціальної комісії про виконану роботу на пленарному засіданні Верховної Ради України не пізніше шестимісячного строку з дня її утворення, тобто до 21 червня 2024 року.

Так, 17 червня 2024 року народними депутатами України – членами Тимчасової спеціальної комісії Фроловим П.В. та іншими (всього 11 підписів) було внесено на розгляд Верховної Ради України проект Постанови Верховної Ради України «Про звіт Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань захисту майнових та немайнових прав внутрішньо переміщених та інших осіб, постраждалих від агресії Російської Федерації про виконану роботу» (реєстр. № 11346), а також звіт Тимчасової спеціальної комісії про виконану роботу (далі – Звіт Тимчасової спеціальної комісії) у додатку до проекту Постанови Верховної Ради України.

З огляду на це та беручи до уваги наведені вимоги частини п'ятої статті 3 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», Комітет зазначив, що Тимчасовою спеціальною комісією було враховано позицію Комітету, висловлену ним у Роз'ясненні щодо застосування окремих положень Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» (статей 3, 4, 22, 23) та Регламенту Верховної Ради України (статей 85, 86, 87, 88) щодо визначення строку повноважень тимчасових слідчих комісій і тимчасових спеціальних комісій Верховної Ради України від 27 червня 2023 року (протокол № 156) (далі – Роз'яснення), в якому Комітет наголошував на тому, що термін подання звіту тимчасової слідчої комісії і тимчасової спеціальної комісії про виконану роботу Верховній Раді України охоплюється строком, протягом якого Верховною Радою України має бути заслухано цей звіт. У свою чергу це вимагає від тимчасової слідчої комісії і тимчасової спеціальної комісії під час подання звіту про виконану роботу врахування календарного плану роботи сесії Верховної Ради

України, а також особливостей організації роботи Верховної Ради України в умовах дії воєнного стану, з метою забезпечення розгляду Верховною Радою України звіту про виконану роботу в строк, визначений у постанові Верховної Ради України про утворення відповідної комісії.

1. Щодо змісту проекту Постанови Верховної Ради України (реєстр. № 11346) та супровідних документів до нього Комітет зазначив таке.

1.1. Ініціаторами було внесено на розгляд Верховної Ради України проект Постанови Верховної Ради України «Про звіт Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань захисту майнових та немайнових прав внутрішньо перемішених та інших осіб, постраждалих від агресії Російської Федерації про виконану роботу».

Своєю чергою, згідно з преамбулою, пунктами 1 та 2 проекту Постанови Верховній Раді України пропонується за результатами обговорення Звіту Тимчасової спеціальної комісії взяти його до відома та продовжити роботу Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань захисту майнових та немайнових прав внутрішньо перемішених та інших осіб, постраждалих від агресії Російської Федерації.

З огляду на це Комітет зауважив, що Верховною Радою України 21 грудня 2023 року було утворено тимчасову спеціальну комісію, яка має іншу назву, ніж тимчасова спеціальна комісія, проект Постанови про звіт якої було подано ініціаторами, а саме: Тимчасова спеціальна комісія Верховної Ради України з питань захисту майнових та немайнових прав внутрішньо перемішених та інших осіб, постраждалих внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України (Постанова Верховної Ради України № 3535-IX).

Враховуючи це, назву, преамбулу, пункти 1, 2 проекту Постанови та супровідні документи до нього слід привести у відповідність до Постанови Верховної Ради України № 3535-IX.

1.2. Відповідно до положень частини шостої статті 3 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» після обговорення на пленарному засіданні Верховної Ради України результатів роботи тимчасової спеціальної комісії Верховна Рада України приймає рішення щодо завершення роботи комісії або доручає їй продовжити роботу і визначає для цього термін наступного звіту.

Крім цього, частиною першою статті 86 Регламенту Верховної Ради України передбачено, що у визначений термін, але не пізніше як через шість місяців з дня її утворення, тимчасова спеціальна комісія подає до Верховної Ради України звіт про виконану роботу, а також підготовлені народними депутатами України – членами цієї комісії відповідні проекти актів Верховної Ради України та інші матеріали, які надаються народним депутатам України. Після обговорення результатів роботи тимчасової спеціальної комісії у відповідних комітетах та на пленарному засіданні Верховна Рада України приймає рішення

щодо завершення роботи такої комісії або доручає їй продовжити роботу і визначає для цього термін її діяльності.

Комітет звернув увагу на те, що Комітет у своєму Роз'ясненні зазначав, що обов'язковим структурним елементом постанови Верховної Ради України про звіт тимчасової слідчої комісії і тимчасової спеціальної комісії про виконану роботу є положення щодо завершення роботи цієї комісії або продовження її роботи на визначений Верховною Радою України строк та визначення для цього терміну подання та заслуховування наступного звіту, в межах строку один рік з дня утворення відповідної комісії.

Беручи до уваги наведене Комітет зауважив, що проект Постанови не містить положень, які б визначали термін подання та заслуховування наступного звіту Тимчасової спеціальної комісії про виконану роботу. Крім цього, пункт 2 проекту Постанови потребує редакційного доопрацювання в частині визначення строку, на який пропонується продовжити роботу Тимчасової спеціальної комісії.

1.3. Комітет звернув увагу на те, що до проекту Постанови додано сканкопії рішень, прийнятих Тимчасовою спеціальною комісією станом на 13 червня 2024 року.

Так, відповідно до пункту 3 рішення «Про затвердження першочергових заходів з організації роботи Комісії» від 22 грудня 2023 року Тимчасова спеціальна комісія вирішила «Уповноважити Секретаріат Комісії на створення гугл-диску, на якому буде розміщуватися та належним чином зберігатись вся інформація, що стосується роботи (діяльності) Комісії, зокрема, вхідна та вихідна кореспонденція, стенограми, протоколи, рішення, листи, звернення, запити».

Комітет зауважив, що єдині правила документування управлінської інформації та організації роботи з документами, створеними в електронній та паперовій формах у Верховній Раді України, Апараті Верховної Ради України та в органах Верховної Ради України, діяльність яких забезпечується Апаратом Верховної Ради України, визначені Положенням про порядок роботи з документами у Верховній Раді України, затвердженого розпорядженням Голови Верховної Ради України «Про деякі питання забезпечення документообігу у Верховній Раді України в електронній та паперовій формах» від 8 лютого 2021 року № 19 (далі – Положення) (підпункт 1 пункту 1 Положення).

З огляду на це Комітет зазначив, що відповідно до абзацу першого пункту 4, пункту 5 Положення основною формою діловодства у Верховній Раді України є електронна. Діловодство в електронній формі у Верховній Раді України здійснюється засобами єдиної автоматизованої системи роботи з документами у Верховній Раді України із застосуванням кваліфікованих електронних підписів, що забезпечує реєстрацію вхідної, вихідної та внутрішньої кореспонденції, створення електронних документів, колективну роботу з проектами електронних документів, їх погодження (візування), застосування кваліфікованого

електронного підпису, формування статистичних звітів, оперативний пошук документів та контроль строків їх виконання.

Своєю чергою, абзацом другим пункту 4 Положення передбачено, що у разі введення воєнного або надзвичайного стану за обставин, що унеможливають здійснення діловодства в електронній формі, основною формою діловодства є паперова. Організація діловодства в період дії воєнного або надзвичайного стану здійснюється з урахуванням особливостей, передбачених підрозділом 33 Положення.

2. Щодо змісту Звіту Тимчасової спеціальної комісії Комітет зазначив таке.

2.1. Відповідно до положень частини другої статті 3 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», тимчасова спеціальна комісія подає Верховній Раді України письмовий звіт про виконану роботу, а також підготовлені нею пропозиції щодо проектів актів Верховної Ради України, висновки, пропозиції та інші матеріали, які надаються народним депутатам України для ознайомлення.

З огляду на це Комітет привернув увагу до того, що на стор. 3, 6 та 10 Звіту Тимчасової спеціальної комісії зазначено, що:

«Комісією спільно з Робочою групою було напрацьовано та внесено на розгляд Верховної Ради проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення житлових прав внутрішньо переміщених осіб» (реєстр. № 11281 від 21.05.2024 року – доступ за посиланням: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/44262>);»

«З метою гарантування отримання ВПО мінімальної допомоги на проживання членами Комісії було розроблено та внесено на розгляд Верховної Ради проєкт Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» щодо виплати допомоги на проживання з урахуванням оцінки задоволення потреб та ступеню інтеграції внутрішньо переміщеної особи за місцем її фактичного проживання» (реєстр. № 10382 від 28.12.2023 року – доступ за посиланням: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/43458>);»

«з метою гарантування пріоритетного права вразливих категорій ВПО на отримання компенсації за знищене або пошкоджене агресором житло членами Комісії було розроблено та внесено на розгляд Верховної Ради проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо пріоритетного права деяких категорій внутрішньо переміщених осіб на отримання компенсації за знищені об'єкти нерухомого майна» (реєстр. № 11028 від 20.02.2024 – <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/43732>).

2.2. На стор. 13 Звіту Тимчасової спеціальної комісії зазначено, що: «Комісією вживаються заходи реагування щодо ситуацій, які можуть містити ознаки складу злочину та стосуватись забезпечення прав та інтересів ВПО. Так, Комісія звернулася до Генерального прокурора України з вимогою взяти під

особистий контроль кримінальне провадження за фактом можливої розтрата посадовими особами Лисичанської міської військової адміністрації Луганської області понад 50 млн грн бюджетних коштів під час придбання закладу для тимчасового проживання ВПО у Кіровоградській області, а також рекомендували ініціювати відсторонення дотичних посадових осіб і проведення службового розслідування».

Комітет звернув увагу на те, що відповідно до положень підпункту 27 пункту 3 розділу III «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про Вищу раду правосуддя» від 21 грудня 2016 року № 1798-VIII до Закону України «Про прокуратуру» було внесено зміни, згідно з якими з назви посади «Генеральний прокурор України» було виключено слово «України».

Згідно з частиною другою статті 19 Конституції України, органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Положеннями частини першої статті 24 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» передбачено, що тимчасова спеціальна комісія здійснює повноваження головного комітету, передбачені Регламентом Верховної Ради України, з питання, для підготовки якого її створено.

Крім цього, частиною другою статті 24 цього Закону передбачено, що тимчасова спеціальна комісія здійснює свою діяльність відповідно до вимог Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», Закону України «Про комітети Верховної Ради України».

Своєю чергою, пунктом 9 частини першої статті 14 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» передбачено, що контрольна функція комітетів полягає, зокрема у направленні матеріалів для відповідного реагування в межах, установлених законом, органам Верховної Ради України, державним органам, їх посадовим особам.

Відтак, звернення тимчасової спеціальної комісії «з вимогою взяти під особистий контроль кримінальне провадження» не передбачено Законом України «Про комітети Верховної Ради України» та Законом України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України».

В доповнення до зазначеного Комітет привернув увагу до позиції Конституційного Суду України, яка викладена у рішенні від 11 квітня 2000 року № 4-рп, зокрема: «Як впливає із статті 19 Конституції України та чинного законодавства, органи державної влади... їх представники не повинні втручатись у діяльність прокуратури... Це стосується і Верховної Ради України, її органів та народних депутатів України. Такий висновок впливає з того, що Конституція України серед повноважень Верховної Ради України безпосередньо не передбачає здійснення контролю за діяльністю прокуратури, а правом надавати собі додаткові контрольні повноваження шляхом прийняття відповідного закону Верховна Рада України не наділена».

Окремо Комітет привернув увагу до положень частини п'ятої статті 3 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», якими передбачено, що питання про заслуховування звіту, висновків і пропозицій тимчасової спеціальної комісії позачергово без голосування включається до порядку денного пленарних засідань Верховної Ради України наступного дня пленарних засідань після дня подання звіту, висновків і пропозицій та розглядається першим на пленарному засіданні Верховної Ради України.

Враховуючи наведене, Комітет ухвалив висновок на проект Постанови Верховної Ради України «Про звіт Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань захисту майнових та немайнових прав внутрішньо переміщених та інших осіб, постраждалих від агресії Російської Федерації про виконану роботу», внесений народними депутатами України – членами Тимчасової спеціальної комісії Фроловим П.В. та іншими (всього 11 підписів) (реєстр. № 11346 від 17.06.2024), та прийняв рішення направити його Тимчасовій спеціальній комісії Верховної Ради України з питань захисту майнових та немайнових прав внутрішньо переміщених та інших осіб, постраждалих внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України.

Голова Комітету

С.В. КАЛЬЧЕНКО

